

**PLA AUTONÒMIC
PER A LA LLUITA CONTRA
EL TRÀFIC DE DONES I NINES
AMB FINS D'EXPLOTACIÓ
SEXUAL I L'ABORDATGE
DE LA PROSTITUCIÓ A LES
ILLES BALEARS (2019-2022)**

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE LA PRESIDENCIA, RELACIONES CON LAS CORTES
E IGUALDAD

CONSELLERIA
PRESIDÈNCIA

Institut
Balear de
la Dona

Edició

Institut Balear de la Dona

Col·laboració

Vicepresidència i Conselleria d'Innovació, Recerca i Turisme

Conselleria de Presidència

Conselleria d'Educació i Universitats

Conselleria de Serveis Socials i Cooperació

Conselleria de Salut

Conselleria de Treball, Comerç i Indústria

Delegació del Govern a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

Consell de Mallorca

Consell Insular de Menorca

Consell Insular d'Eivissa

Consell Insular de Formentera

Ajuntament de Palma

Ajuntament de Calvià

Ajuntament d'Eivissa

Ajuntament de Sant Antoni de Portmany

Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears

Instituto de Medicina Legal y Forense

Jefatura Superior de Policia de les Illes Balears

Comandancia de la Guardia Civil de les Illes Balears

Fiscalía de la Comunidad Autónoma de les Illes Balears

Tribunal Superior de Justicia de les Illes Balears

Audiencia Provincial de Baleares

Universitat de les Illes Balears

Il·lustre Col·legi d'Advocats de les Illes Balears

Col·legi Oficial de Psicologia de les Illes Balears

Casal Petit

Creu Roja

Fundació Amaranta

Metges del Món

Grup d'estudi de la prostitució a les Illes Balears(GEPiB)

Coordinació Tècnica del Document

Susana Ortega Merino - Institut Balear de la Dona

Assistència Tècnica

Jaume Perelló Alorda

Han participat en l'elaboració d'aquest document

Lluís Ballester Brage

Maria del Pilar Barceló Durán

Maria Aurora Carrasco López

Maria Magdalena Castells Torrens

Silvana Cima Damore

Gonzalo Calleja

Myriam Carrero Sánchez

Antoni X Colom Colom

Antònia Maria Ferrà Ramis

Tonyi Ferrer Ferrer

Mònica Gelabert Botella

Maria del Carmen Hila Vargas

Carmen López González

Ana María Madrid domenech

José Marí Francés

Manuel Martínez Palomo

Valentina Milano

Elena Navarro Duch

Susana Ortega Merino

Nina Parron Mate

Jaume Perelló Alorda

Xisca Plasencia Venys

Susana Pulido Sancho

Tòfol Sastre Ramis

Sandra Sedano Colom

Javier Torres Ailhaud

Antònia Maria Tomàs Vidal

Sonia Vidal Ferrer

Disseny i maquetació: Labodoni.com

Impressió: CopyCorner

Dipòsit Legal PM 695-201

**PLA AUTONÒMIC PER A LA LLUITA
CONTRA EL TRÀFIC DE DONES I NINES
AMB FINS D'EXPLOTACIÓ SEXUAL
I L'ABORDATGE DE LA PROSTITUCIÓ
A LES ILLES BALEARS
(2019-2022)**

ÍNDEX

I. INTRODUCCIÓ.....	7
II PUNT DE PARTIDA.....	11
a) Context.....	13
b) Models europeus d'abordatge de la prostitució	13
c) Tràfic d'éssers humans i tràfic il·lícit de persones.....	14
d) Referents normatius i reglamentaris	15
III. AGENTS I REFERENTS D'INTERVENCIÓ	17
IV. APROXIMACIONS AL TRÀFIC DE DONES I NINES	
AMB FINS D'EXPLOTACIÓ SEXUAL I A LA PROSTITUCIÓ.....	21
Situació a les Illes Balears i metodologia de feina per elaborar el Pla.....	23
V. PLA D'ACTUACIÓ (2019–2022)	27
Principis inspiradors i d'actuació.....	29
Eixos, objectius específics i accions del Pla	29
EIX 1. Sensibilització, prevenció i detecció	30
EIX 2. Anàlisi i millora del coneixement i la intervenció.....	31
EIX 3. Resposta interinstitucional: coordinació i treball en xarxa.....	33
EIX 4. Atenció integral.....	33
VI. COORDINACIÓ, SEGUIMENT I AVALUACIÓ	35
VII. INSTITUCIONS, ENTITATS I ORGANISMES PARTICIPANTS.....	39
VIII. PRESSUPOST.....	43
IX. BIBLIOGRAFIA.....	47

I. INTRODUCCIÓ

I. INTRODUCCIÓ

El tràfic d'éssers humans amb fins d'explotació sexual i la prostitució formen part del contínuum de la violència masclista, que té les arrels en les desigualtats estructurals de gènere, les quals provoquen la feminització de la pobresa i la demanda de dones per a la prostitució amb la compravenda consegüent del cos de les dones com a objectes sexuals. Es tracta d'un atac a la integritat moral de les persones, a la vegada que atempta contra la llibertat sexual i la integritat física, psicològica i moral d'aquestes.

En aquests moments, es produeix un avanç en l'abordatge normatiu, polític i social de la violència masclista contra les dones, tant a les Illes Balears (amb l'aprovació de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, i amb el Pacte Social contra les Violències Masclistes «Reacciona», impulsat pel Govern balear i amb una dotació pressupostària de 13.600.000 euros) com a l'Estat (amb l'aprovació del Pacte d'Estat contra la Violència de Gènere). La nostra comunitat autònoma fa una passa endavant per defensar els drets de les dones i les nines víctimes del tràfic d'éssers humans per a l'explotació sexual i en situació de prostitució, a la vegada que afronta el problema des dels diferents fronts d'actuació que requereix l'abordatge d'aquesta problemàtica: la sensibilització i la formació de la població i els professionals de diversos àmbits, l'assistència i la protecció de les víctimes.

El setembre del 2017, el Parlament de les Illes Balears va aprovar la Proposició no de llei sobre el pla autonòmic contra el tràfic de dones amb fins d'explotació sexual, motiu pel qual instà el Govern a desenvolupar un pla en què es coordinassin les institucions, els organismes insulars i locals, els agents socials i les forces i cossos de seguretat, per tal de treballar la prevenció i la sensibilització envers aquesta realitat i garantir una efectiva protecció, recuperació i integració social, psicològica i laboral de les víctimes, i també instà a adherir-se al Plan Integral de Lucha contra la Trata de Mujeres y Niñas con Fines de Explotación Sexual (2015-2018) del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, adhesió que va aprovar el Consell de Govern del 13 d'octubre de 2017.

També va encarregar a l'Institut Balear de la Dona l'elaboració d'un Pla Autonòmic per a la Lluita contra el Tràfic de Dones i Nines per a l'Explotació Sexual (TDNES) i l'Atenció a la Prostitució, en el qual es determinassin les línies estratègiques de treball i es fixassin les principals actuacions que calia dur a terme. A més, encarregà el desenvolupament d'un protocol autonòmic que establís les línies d'actuació per a la coordinació efectiva entre totes les institucions implicades.

El 31 de maig de 2018, es va constituir la Mesa de Creació i Coordinació del Pla Autonòmic per a la Lluita contra el Tràfic de Dones i Nines per a l'Explotació Sexual i l'Atenció a les Dones en Situació de Prostitució a les Illes Balears (2019-2022), amb la participació de les institucions i entitats de les Balears implicades en la matèria. De la mateixa manera, es va definir la població destinatària d'aquest Pla, així com la metodologia i el cronograma per elaborar el Pla i el protocol.

El 23 novembre de 2018, fruit de la feina feta per la Mesa de Creació i Coordinació del Pla, el Consell de Govern va aprovar el Protocol autonòmic per a la lluita contra el tràfic de dones per a l'explotació sexual (TDES) i l'atenció a la prostitució a les Illes Balears.

Per aconseguir una atenció integral, aquest Protocol s'articulà atenent els protocols específics següents:

- Protocol d'actuació sanitària davant la violència masclista a les Illes Balears, elaborat per la Direcció General de Salut Pública de la Conselleria de Salut del Govern de les Illes Balears.
- Protocol d'actuació en casos d'abús sexual infantil i explotació sexual infantil a les Illes Balears, elaborat per la Direcció General de Menors i Família de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació del Govern de les Illes Balears.

El Govern de les Illes Balears aprova aquest Pla Autonòmic amb l'objectiu de lluitar contra l'explotació sexual que es manifesta en el tràfic de dones i nines amb fins d'explotació sexual (TDNES) i en la prostitució a les Illes Balears.

Per aquest motiu, el Pla s'adreça al conjunt de la societat de les Illes Balears, especialment als homes; també a totes les persones que hi poden intervenir des dels seus àmbits professionals, i, fonamentalment, a les dones en situació de prostitució i a les dones i nines víctimes del tràfic d'éssers humans per a l'explotació sexual, amb l'objectiu de prevenir-lo.

Aquest Pla Autonòmic s'ha elaborat en el marc de la Mesa de Creació i Coordinació, i es desenvolupa amb la col·laboració de tots els agents socials i institucionals participants, amb l'objectiu de treballar la prevenció, la intervenció i la sensibilització envers el tràfic, i de garantir l'efectiva protecció, recuperació i integració social, psicològica i laboral de les dones i nines en situació de tràfic d'éssers humans per a l'explotació sexual i en situació de prostitució. Representa, per tant, el marc d'acció que permetrà contextualitzar tota la intervenció i la planificació d'accions de totes les entitats implicades en la lluita contra aquesta xacra.

La finalitat és dur a terme accions de prevenció encaminades a l'erradicació de la problemàtica mitjançant la sensibilització i la formació dirigides a la ciutadania en general, especialment als homes, així com a les professionals i als professionals implicats en la lluita contra el TDNES, i incidir en el disseny i la implantació de plans d'inserció sociolaboral, de suport psicològic i d'acompanyament, i d'assessorament jurídic.

El Pla preveu accions d'investigació i de millora del coneixement sobre els perfils i les necessitats de les víctimes i sobre el perfil dels prostituïdors, entre d'altres.

II. PUNT DE PARTIDA

II. PUNT DE PARTIDA

a) Context

Espanya és el primer país consumidor de prostitució de la Unió Europea. Segons un informe de les Nacions Unides publicat l'any 2010, el 39% dels homes espanyols són consumidors de prostitució. Aquest percentatge no va variar en els sis anys posteriors, segons una guia sobre el tràfic de persones amb finalitat d'explotació sexual elaborada per l'Associació de Prevenció, Reinserció i Atenció de la Dona Prostituída (APRAMP) i editada pel Ministeri de Sanitat, Política Social i Igualtat el 2016. Aquesta guia també inclou dades de l'Organització Internacional de les Migracions que indiquen que mig milió de dones són explotades cada any en els mercats europeus de prostitució.

A més, Espanya està entre els deu primers països on hi ha més oferta de turisme sexual —s'estima que representa un 10% del turisme global. Una de les principals destinacions d'oferta de prostitució d'Espanya són les Illes Balears, on es calcula que aquesta activitat mou més de 50 milions d'euros anuals. A les Balears més de 100.000 homes paguen cada any per consumir sexe, segons dades del Grup d'Estudi de la Prostitució a les Illes Balears (GEPIB).

D'altra banda, de les memòries de les entitats implicades i de les dades de les forces i cossos de seguretat de l'Estat, se'n pot extreure que en la temporada turística s'interposen més denúncies relacionades amb l'augment de la presència de dones prostituïdes i traslladades a diferents zones turístiques.

El 2017, el GEPIB va publicar un treball, que va coordinar l'Institut Balear de la Dona i la Universitat de les Illes Balears i en què varen participar totes les entitats públiques i les organitzacions socials que atenen les dones en situació de prostitució, en el qual s'assegura que a les Illes Balears hi ha aproximadament 600 dones que estan en situació de prostitució de forma habitual i regular. Aquesta xifra arriba a les 2.350 dones si hi afegim les que estan en aquesta situació de forma puntual o esporàdica i augmenta considerablement durant la temporada turística.

Segons les dades de les entitats implicades, un 90% de les dones en situació de prostitució de les Illes Balears estan en situació administrativa irregular i provenen de països estrangers, principalment Nigèria, països sud-americans i la Xina. Aquest fet genera una doble discriminació, racista i xenòfoba, sobretot si es tracta de dones negres o llatinoamericanes, que pateixen una precarietat encara més greu perquè no poden accedir a determinats canals d'ajuda a causa de la seva situació administrativa. A més, moltes dones migrants en general, no tan sols no disposen d'una xarxa social, afectiva i familiar positiva i solvent, sinó que tenen la responsabilitat d'ajudar la seva família al seu país d'origen o d'aconseguir la reagrupació familiar.

La situació de desprotecció, discriminació social i vulnerabilitat de les dones en situació de prostitució s'agreuja més en el cas de les víctimes del tràfic amb finalitats d'explotació sexual. La situació d'esclavitud que viuen vulnera els seus drets més fonamentals i les col·loca en una posició de submissió total en un ambient de violència, intimidació, por, manca de llibertat i explotació. En aquests casos, protegir-les és vital, en el sentit més estricte de la paraula.

b) Models europeus d'abordatge de la prostitució

A Europa hi ha països que han desenvolupat diferents models d'abordatge de la prostitució que inclouen des de la regulació fins a la prohibició i la imposició d'una sanció als homes prostituïdors.

El model **holandès** es va posar en marxa l'any 2000 amb la derogació de les lleis contra els bordells i el proxenetisme. Es basa a reduir el dany, a considerar la prostitució com una feina igual que una altra i a triar lliurement participar o no d'aquest negoci. Dinamarca i Alemanya han fet un camí similar.

Contraposat a l'holandès, hi ha el model **suec**, aprovat l'any 1999, just un any abans que es posàs en marxa el primer. A Suècia se centren clarament en els drets humans: la compra de serveis sexuals s'estableix com un delictes i es multa els consumidors amb penes de fins a un any de presó. El model suec, que és abolicionista, considera la prostitució una forma de violència de gènere i de desigualtat entre homes i dones. Aquest model també va ser adoptat el 2016 per països com **França**, on la llei penalitza amb multes de fins a 3.750 euros les persones que paguen per sexe. **Noruega** segueix la mateixa línia i hi afegeix la persecució del turisme sexual. Aquests models pretenen aconseguir un canvi social; per això, aposten per l'educació, per campanyes de sensibilització i per donar suport a les víctimes, entre altres accions.

El model de **Finlàndia** només penalitza els consumidors de prostitució de víctimes de tràfic amb finalitat d'exploació sexual. En aquest cas, s'ha de destacar que el Parlament de la Unió Europea, mitjançant una resolució aprovada l'any 2014, es va pronunciar de forma favorable a penalitzar la demanda de sexe basant-se en un informe del Govern finlandès en què s'assenyalava que s'havia demostrat que perseguir només els prostituïdors era ineficaç per lluitar contra aquesta xacra internacional, i en què es posava en valor el model suec per lluitar contra el tràfic amb finalitat d'exploació sexual i per millorar la igualtat de gènere.

També el Parlament Europeu instà els estats membres a abstenir-se de penalitzar les persones que estan en situació de prostitució i a elaborar programes per ajudar-les en la inserció sociolaboral.

Queda molt de camí per fer, i un bon tram és absolutament estructural, tal com apunta Emma Goldman: «Pel que fa a la total extirpació de la prostitució, res, cap mètode podrà aconseguir-ho si no és amb la més completa i radical transmutació de tots els valors acceptats, especialment els morals, juntament amb l'abolició de l'esclavitud assalariada.»¹

Tot i així, la responsabilitat i el compromís del Govern de les Illes Balears és donar cada vegada una resposta millor a la realitat que tenim en aquests moments amb totes les eines de les quals disposam.

c) Tràfic d'éssers humans i tràfic il·lícit de persones

La diferenciació conceptual entre *tràfic d'éssers humans* (*trafficking*, en anglès) i *tràfic il·lícit de persones* (*smuggling*, en anglès) és fonamental per poder afrontar el problema del tràfic de dones i nines amb fins d'exploació sexual i l'abordatge de la prostitució a les Illes Balears de manera efectiva.

L'article 3 del Protocol de Palerm,² indica que el *tràfic d'éssers humans* s'entén com la captació, el transport, el trasllat, l'acollida o la recepció de persones, inclòs l'intercanvi o la transferència de control sobre aquestes persones, quan s'utilitzi violència, intimidació o engany, o s'abusi d'una situació de superioritat, necessitat o vulnerabilitat d'una víctima, ja sigui nacional o estrangera, o quan hi hagi entrega o recepció de pagaments o beneficis per obtenir el consentiment de la persona que tengui el control sobre la víctima, amb alguna de les finalitats següents:

- La imposició de serveis forçats, l'esclavitud o pràctiques similars a l'esclavitud, a la servitud o a la mendicitat.
- L'exploació sexual, inclosa la pornografia.
- L'exploació per fer activitats delictives.
- L'extracció d'òrgans corporals.
- La celebració de matrimonis forçats.

1 <https://www.marxists.org/espanol/goldman/1910/005.htm> [consulta: 20/02/2019].

2 *Protocolo para prevenir, reprimir y sancionar la trata de personas, especialmente mujeres y niños, que complementa la Convención de las Naciones Unidas contra la Delincuencia Organizada Transnacional*. Nova York: Organització de les Nacions Unides contra la Delinqüència Organitzada Transnacional, 2000.

A partir de l'aprovació del Protocol sobre els migrants —Resolució 55/25 de l'Assemblea General de les Nacions Unides, annex III, article 3, apartat a)—, el *tràfic il·lícit de migrants* es defineix com «la facilitació de l'entrada il·legal d'una persona a un estat part del qual no és nacional o resident permanent amb la finalitat d'obtenir, directament o indirectament, un benefici financer o qualsevol altre benefici de tipus material». Sempre implica el pas d'una frontera a una altra, a diferència del tràfic de persones amb fins d'explotació sexual, que no l'implica necessàriament.

Són molts els informes que destaquen la importància de distingir entre aquests dos conceptes per raons òbvies: els elements constitutius d'aquests dos delictes són diferents, i la resposta que han de donar les autoritats dependrà del delictes.³

En molts de casos, les víctimes poden haver començat el procés com a víctimes de tràfic il·lícit de migrants i en algun moment poden convertir-se en víctimes de tràfic d'éssers humans. D'igual forma, una detecció i una identificació correctes poden suposar l'aplicació adequada de mesures emmarcades en el principi dels drets humans pel que fa a la resolució del cas.⁴

El marc d'aquest Pla és el tràfic de dones i nines amb fins d'explotació sexual.

d) Referents normatius

En relació amb la lluita contra el tràfic d'éssers humans per a l'explotació sexual, el Protocol de Palerm de les Nacions Unides, firmat l'any 2000, i la Directiva del Parlament i del Consell Europeu relativa a la prevenció i la lluita contra el tràfic d'éssers humans i la protecció de les víctimes, firmada l'any 2011, són els referents d'aquest Pla Autonòmic.

Les referències normatives en l'àmbit estatal són el Protocol marc de protecció de les víctimes de tràfic d'éssers humans amb fins d'explotació sexual, adoptat mitjançant l'Acord de 28 d'octubre de 2011 dels ministeris de Justícia, de l'Interior, d'Ocupació i Seguretat Social i de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat; la Fiscalia General de l'Estat, i el Consell General del Poder Judicial, que es desenvolupa mitjançant el Pla Integral de Lluita contra el Tràfic de Dones i Nines amb Fins d'Explotació Sexual 2015-2018.

També cal assenyalar que el Codi penal espanyol estableix penes de 5 a 8 anys de presó per cometre aquest tipus de delictes.⁵

Actualment, el Govern espanyol treballa en la redacció d'un projecte de llei integral per a la lluita contra el tràfic d'éssers humans amb fins d'explotació sexual. La proposta se centra en el suport integral a les dones i les nines víctimes del tràfic d'éssers humans amb fins d'explotació sexual.

A la legislació espanyola hi ha dos articles del Codi penal, en concret l'article 187 i el 188, que es refereixen a la persecució de qui es lucra amb la prostitució aliena.

Pel que fa a la normativa referent a aquesta matèria a les Illes Balears, ens hem de remetre, per una part, a la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, que a l'article 65.1 defineix la violència masclista: «Als efectes d'aquesta llei, s'entén per violència masclista la que, com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, s'exerceix sobre aquestes pel fet mateix de ser dones.»

Per altra part, d'acord amb l'article 65.4 d), es considera violència masclista la violència sexual, els abusos sexuals i les agressions sexuals, que inclouen qualsevol acte de naturalesa sexual forçada per l'agressor o no consentida per les do-

3 *Manual sobre la investigació del delictes de la trata de personas. Guía de autoaprendizaje.* Oficina de les Nacions Unides contra les Drogues i els Delictes (UNODC), 2009.

4 *Principios y directrices recomendados sobre Derechos Humanos y trata de personas.* Nova York: Oficina de l'Alt Comissionat. Nacions Unides, 2010.

5 Article 177 bis del títol VII bis, sobre el tràfic d'éssers humans, de la Llei orgànica 5/2010, de 22 de juny, per la qual es modifica la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal.

nes: el tràfic d'éssers humans amb fins d'explotació sexual; la imposició, mitjançant la força o la intimidació, de relacions sexuals no consentides, i l'abús sexual o qualsevol acte que impedeixi que les dones exerceixin lliurement la sexualitat, amb independència que l'agressor tengui o no relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu amb la víctima.

Per desenvolupar el Pla Autonòmic per a la Lluita contra el Tràfic de Dones i Nines amb Fins d'Explotació Sexual i l'Abordatge de la Prostitució a les Illes Balears, també s'hi incorporen els continguts dels articles següents de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes:

Article 66, sobre el desenvolupament de mesures dirigides a la investigació de les diferents formes de violència.

Article 70, sobre l'atenció psicològica, social i jurídica.

Article 71, referent als centres d'acollida i als serveis d'urgència.

Article 75, referent a la inserció laboral.

Article 77, sobre la coordinació interinstitucional.

A més, cal tenir en compte la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTTBI fòbia, que estableix com un dels principis orientadors de l'actuació dels poders públics el respecte al fet que qualsevol persona té dret a construir-se una autodefinició en relació amb el seu cos, sexe, gènere i orientació sexual. També cal considerar l'article 22.2 d'aquesta Llei, en què s'estableix que les administracions públiques de les Illes Balears han de vetlar, en qualsevol dels seus procediments, perquè es respecti la confidencialitat de les dades relatives a la identitat de gènere de les persones beneficiàries de la Llei, i perquè siguin tractades en qualsevol àmbit públic pel nom que les representa i pel gènere amb el qual s'identifiquen, inclòs l'àmbit sanitari, que proporcionarà una identificació sanitària conforme a la identitat social.

III. AGENTS/REFERENTS D'INTERVENCIÓ

III. AGENTS/REFERENTS D'INTERVENCIÓ

A la nostra comunitat autònoma els agents/referents per a la prevenció i la intervenció són les forces i cossos de seguretat de l'Estat, l'Administració autonòmica i les administracions locals, així com les entitats especialitzades en la prevenció, la protecció, la recuperació i la integració social, psicològica i laboral de dones i nines víctimes de tràfic i de dones en situació de prostitució.

Des de fa anys, tots aquests agents treballen de manera coordinada en xarxa o compartint espais d'activitat, per exemple, meses de treball. Els principals referents a les Illes Balears en matèria de tràfic de persones i prostitució són els següents:

La Xarxa d'Atenció Directa a Persones que Exerceixen la Prostitució (XADPEP). Aquest grup de feina, impulsat i coordinat per l'Ajuntament de Palma, treballa des de l'any 2009 en l'abordatge de la prostitució i la lluita contra el TDNES mitjançant espais de coordinació entre les diferents institucions i entitats per tal d'optimitzar la intervenció sobre aquesta problemàtica.

La Mesa d'Atenció a Persones que Exerceixen la Prostitució a Calvià (MAPCAL) es va constituir el 2017 amb la finalitat de coordinar i treballar en xarxa l'abordatge de la prostitució i la lluita contra el TDNES entre les entitats especialitzades i les administracions.

La Comissió Interinstitucional per Ajudar les Víctimes de Tràfic de Persones i Prostitució d'Eivissa, constituïda l'any 2016, treballa en l'anàlisi i la intervenció en matèria de prostitució i TDNES a les Pitiüses. D'aquesta comissió en formen part les principals institucions, organismes i entitats que treballen amb dones víctimes del tràfic de persones i l'exploació sexual.

Les diferents xarxes d'atenció estan complementades pel Grup d'Estudi de la Prostitució a les Illes Balears (GEPIB), que està coordinat per l'Institut Balear de la Dona i la Universitat de les Illes Balears, i que s'encarrega de la investigació, la divulgació i la sensibilització pel que fa a tots els aspectes referents a la prostitució i a la lluita contra el TDNES a la nostra comunitat autònoma. Aquest grup està compost per les entitats que treballen en aspectes relacionats amb aquesta problemàtica a les Illes Balears (Casal Petit - Oblates, Creu Roja Balears, Metges del Món Balears i Fundació Amaranta), la Universitat de les Illes Balears, l'Institut Balear de la Dona, l'Ajuntament de Palma, l'Ajuntament de Calvià, la Direcció General de Salut Pública i Participació, la Conselleria de Salut, el Col·legi Oficial de Psicologia de les Illes Balears i professionals experts en la matèria que de forma individual assessoren el GEPIB.

Les entitats sense ànim de lucre que intervenen en el TDNES i la prostitució a les Balears són les següents:

- Metges del Món, que treballa des d'una perspectiva sociosanitària.
- Creu Roja, que du a terme tasques de prevenció i accions d'inserció sociolaboral.
- Germanes Oblates, que gestionen el Casal Petit (formació, assistència psicològica i inserció sociolaboral, entre altres objectius) i el Pis Lausana, de titularitat de l'Institut Balear de la Dona, un espai que té una doble finalitat: recuperació i reinserció de situacions de prostitució, i recurs d'emergència i residencial per a dones víctimes de tràfic d'exploació sexual, únic recurs especialitzat a les Illes Balears.
- Fundació Amaranta, que treballa amb les menors víctimes d'exploació sexual i en la coordinació del trasllat de víctimes.

A més de les institucions, els organismes i les entitats de referència i els espais de coordinació, cal considerar els serveis d'atenció específica que ofereix l'Institut Balear de la Dona:

- Servei d'atenció telefònica. Es presta les 24 hores del dia a tota la comunitat autònoma. Entre altres funcions, té la d'assessorar sobre els drets de les víctimes del TDNES i la d'informar sobre com accedir als recursos específics.
- Servei d'atenció social i d'acompanyament a les víctimes que pateixen violències masclistes, de l'Institut Balear de la Dona. Ofereix acompanyament especialitzat a les víctimes de violència masclista i desenvolupa la tasca

d'acompanyament i suport psicològic a les dones en situació de tràfic d'éssers humans per a l'explotació sexual en el moment previ a la presa de declaració per part de les unitats policials especialitzades.

- Servei de teletraducció. Un servei de traducció telefònica immediata que està a disposició de les unitats policials especialitzades i que ofereix recursos per assistir víctimes migrants de violència masclista que no coneixen cap dels dos idiomes oficials de la comunitat autònoma en cas que sigui necessari per poder dur a terme l'entrevista o l'acompanyament o per informar-les dels seus drets.

**IV.
APROXIMACIONES
AL TRÀFIC DE DONES I NINES
AMB FINS D'EXPLOTACIÓ
SEXUAL I A LA PROSTITUCIÓ**

IV. APROXIMACIONS AL TRÀFIC DE DONES I NINES AMB FINS D'EXPLOTACIÓ SEXUAL I A LA PROSTITUCIÓ

Les dades recollides en diversos informes internacionals i organismes nacionals sobre el fenomen del tràfic de persones per a l'explotació sexual, a Europa i en especial a Espanya, mostren com les dones i les nines són les més vulnerables i les més afectades per aquesta xacra. En aquest línia, els informes de les Nacions Unides evidencien i denuncien els alts ingressos que aconseguixen els grups delictius i els escassos riscos penals que assumeixen.⁶

Segons dades de l'EUROPOL (Oficina Europea de Policia), incloses en el segon informe de la Comissió al Parlament Europeu⁷ de 2018 i referents als progressos fets en la lluita contra el tràfic d'éssers humans, aquest tràfic amb fins d'explotació sexual continua essent la modalitat més estesa; el 95% de les víctimes eren dones i nines. Assenyala un increment del nombre de víctimes del TDNES a la ruta del Mediterrani central. El ràpid desenvolupament tecnològic i l'ús d'Internet per fer publicitat dels serveis i captar les víctimes faciliten aquesta explotació. Els patrons emergents constatats inclouen la pornografia, l'ús de càmeres web i l'abús de menors en directe i a través de mitjans tecnològics. Estima que el tràfic d'éssers humans genera uns beneficis anuals de 32.000 milions d'euros.

La majoria d'informes internacionals asseguren que al voltant del 80% de les víctimes del tràfic d'éssers humans són dones i nines, i que el 95% d'aquestes acaben en situació de prostitució.⁸

Segons dades de l'informe de l'EUROSTAT (2016),⁹ a la regió d'Europa Central i Occidental, es calcula que hi havia un total de 31.146 víctimes de tràfic d'éssers humans, de les quals el 80% eren dones i nines i el 65% d'aquestes foren traficades per a l'explotació sexual.

A Espanya els informes oficials i les dades de les entitats que treballen sobre aquesta realitat coincideixen que al voltant del 90% de les dones que estan en situació de prostitució són estrangeres i moltes han estat dutes a Espanya per xarxes d'explotació.

Segons les dades de la memòria anual de 2016 de la Fiscalia General, el 2015 hi va haver un total de 978 víctimes del tràfic d'éssers humans amb fins d'explotació sexual. D'aquestes, el 96,11% eren dones. Aquell any es varen detenir un total de 581 persones.

Segons les dades de la memòria anual de 2017 de la Fiscalia General, el 2016 el nombre de víctimes del tràfic d'éssers humans amb fins d'explotació sexual a Espanya va ser de 366 dones i una persona transsexual, de les quals 337 eren majors d'edat i 28 eren menors d'edat. Per nacionalitats, aquestes víctimes eren: 212 nigerianes, 43 romaneses, 38 xineses, 15 brasileres i 15 bolivianes.

Situació a les Illes Balears i metodologia de feina per elaborar el Pla

Un dels principals objectius del Pla Autonòmic per a la Lluita contra el Tràfic de Dones i Nines amb Fins d'Explotació Sexual i l'Abordatge de la Prostitució a les Illes Balears és disposar de dades estadístiques específiques que permetin fer una diagnosi acurada de la situació. Per aquest motiu, s'ha elaborat un pla de feina que ha permès recollir informació mitjançant un procés interactiu amb diferents agents: entitats, institucions i organismes implicats en aquesta problemàtica i presents

6 *Global report on trafficking in persons 2016*. Viena: Oficina de les Nacions Unides contra les Drogues i els Delictes (UNODC), 2016.

7 https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Risk_Analysis/Risk_Analysis_for_2018.pdf [consulta: 5/04/2019].

8 MILANO, V. «Protección de las víctimas de trata con fines de explotación sexual: Estándares internacionales en materia de derechos humanos y retos relativos a su aplicación en España». *Revista Electrónica de Estudios Internacionales*. 10.17103/reei.32.05. 2016.

9 *Trafficking in Human Beings*. EUROSTAT, 2016.

a la Mesa de Creació i Coordinació del Pla Autonòmic per a la Lluita contra el Tràfic de Dones i Nines per a l'Explotació Sexual i l'Atenció a les Dones en Situació de Prostitució a les Illes Balears.

Derivades de la Mesa de Creació i Coordinació, s'han constituït tres meses tècniques: una amb professionals d'àmbit social, una altra amb professionals d'àmbit jurídic i una altra amb representants de les diferents administracions implicades. En el si d'aquest marc de feina, s'han avaluat diferents propostes i s'han fet tasques de recopilació d'informació en grups focals i de discussió i mitjançant entrevistes a persones significatives o expertes en la matèria.

Per últim, a la informació recopilada s'inclou l'estudi de les dades proporcionades pels cossos i forces de seguretat de l'Estat, les memòries de la XADPEP i de les diferents entitats participants i l'«Estudi sobre l'oferta deslocalitzada dels serveis sexuals. Ocultació i pràctiques de risc», fet per la Mesa d'Atenció a Persones que Exerceixen la Prostitució a Calvià (MAPCAL) l'any 2018.

Del treball que han duit a terme les forces i cossos de seguretat de l'Estat, la XADPEP i la MAPCAL, se n'han obtingut una sèrie de dades relatives a les Illes Balears, que es detallen a continuació:

- A la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, la prostitució està estretament lligada al model turístic. És significatiu l'augment d'aquesta activitat durant els mesos de temporada alta (estiu).
- La denominada *prostitució de carrer* es concentra a les principals zones turístiques de les Balears (principalment a Palma, Calvià, Eivissa Vila i Sant Antoni).
- S'observa una alta mobilitat als mesos d'estiu de dones en situació de prostitució que es desplacen des de diverses zones de la Península cap a les illes de Mallorca i Eivissa, principalment.
- Les forces i cossos de seguretat de l'Estat i les entitats que treballen en aquest tema han detectat un augment de la prostitució i del TDNES a Eivissa.
- Hi ha un moviment, que va en augment, de la denominada *prostitució de carrer* cap a habitatges de titularitat privada.
- S'ha consolidat la prostitució en pisos privats i clubs a diversos pobles de Mallorca. L'estudi de la MAPCAL revela que Calvià és el municipi de les Balears on hi ha més dones en situació de prostitució en pisos i clubs privats
- Als habitatges de titularitat privada, a causa de la clandestinitat i les dificultats d'accés, és més elevat el risc de les dones en situació de prostitució de patir abusos i violència.
- S'observa la capacitat de transformació i adaptació de les xarxes de TDNES per intentar eludir els sistemes de persecució policial.
- S'han detectat noves formes d'organització per a l'explotació sexual, com els grups petits organitzats d'explotadors i explotadores.
- S'han detectat situacions de TDNES tant a la prostitució de carrer com als habitatges de titularitat privada i als clubs. Segons dades de la Unidad Central de Redes de Inmigración Ilegal y Falsedades Documentales (UCRIF) de la Policia Nacional, l'any 2018, a les Balears, varen ser detectades i identificades 7 víctimes i varen ser detingudes 4 persones.
- També segons dades de la UCRIF sobre el tràfic de menors per a l'explotació sexual, l'any 2017 hi va haver 2 casos de menors migrants no acompanyades a les Balears. Segons dades de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials (IMAS), entre els anys 2016 i 2017 hi va haver un total de 13 possibles casos de menors en situació d'explotació sexual que foren atesos per la Unitat de Valoració de l'Abús Sexual Infantil (UVASI).
- Les nacionalitats de les dones detectades en situació de prostitució com a possibles víctimes de TDNES són diverses, però predominen, per regions, dones de nacionalitats d'Europa de l'Est, subsaharianes i xineses.

- Davant aquestes dades, cal esmentar que s'observa un canvi en la percepció, l'estigma i els estereotips de la prostitució. Tal com indica l'*Anuari de la joventut* de 2018,¹⁰ aquest canvi es produeix per diverses circumstàncies, com ara: «[...] ocultació i disseminació de la prostitució en pisos, en tot el territori, canviant la percepció del que significa la prostitució, presentant-la com una activitat lliure realitzada per persones encantades de dedicar-se a aquesta activitat.»

També es produeix un canvi en la forma d'accedir a la prostitució, a través d'Internet i vinculada a la pornografia. S'ha de destacar que aquesta pornografia és accessible a edats molt primerenques i que ajuda a normalitzar pràctiques de risc.

El Pla, a més del treball de recopilació d'informació, estudi i elaboració de conclusions, fruit de la tasca de les diferents meses tècniques i dels grups focals, té com a prioritat fer una diagnosi de la situació del tràfic de persones i de la prostitució a les Illes Balears.

Per aquest motiu, el Pla preveu les accions següents:

- Elaborar estudis sobre les diferents problemàtiques i especificitats que envolten la prostitució i el TDNES.
- Fer actuacions per sensibilitzar la societat sobre la prostitució i el TDNES i per prevenir-los, i incidir en els prostituidors.
- Millorar, ampliar i/o crear recursos d'acolliment per a víctimes de TDNES i dones en situació de prostitució, de suport psicològic, i d'atenció social i jurídica. Millorar també l'accés a aquests recursos i acostar-los-els.
- Desenvolupar accions de prevenció de l'explotació sexual de menors mitjançant actuacions de formació i sensibilització, així com millorar els recursos d'atenció específics.
- Ampliar el servei de 24 hores i d'acompanyament per millorar l'atenció a les víctimes, especialment durant el procés judicial.
- Impulsar la creació de nous recursos per a la inserció sociolaboral.
- Elaborar un pla de formació per a la prevenció, la detecció i la intervenció especialitzada, que inclogui tots els sectors i professionals que puguin intervenir en la problemàtica.
- Consolidar el treball en xarxa donant suport als grups que ja estan establerts i creant-ne de nous si són necessaris, a més de difondre les bones pràctiques que se'n desprenguin.
- Impulsar la implantació del Protocol autonòmic d'actuació per a la lluita contra el tràfic de dones per a l'explotació sexual i l'atenció a la prostitució a les Illes Balears.

10 BALLESTER, L.; ORTE, C.; POZO, R.; RED JÓVENES E INCLUSIÓN. *Anuari de la joventut 2018. Nova pornografia i canvis en les relacions interpersonals. Balears front espanya.*

**V.
PLA D'ACTUACIÓ
(2019-2022)**

V. PLA D'ACTUACIÓ (2019–2022)

Principis inspiradors

1. Erradicar l'explotació sexual de dones i nines ja sigui mitjançant el tràfic per a l'explotació sexual o la prostitució.
2. Potenciar la cooperació i la col·laboració entre les administracions i les entitats especialitzades com a mitjà més eficaç per emprendre actuacions sostenibles en el temps des de la corresponsabilitat.
3. Valorar la trajectòria de les institucions i les entitats que defensen els drets de les dones en situació de prostitució.
4. Promoure la sensibilització de la ciutadania per aconseguir una societat lliure de violències masclistes.

Principis d'actuació

Enfocament de gènere basat en drets humans

Aquest Pla està orientat a promoure i protegir els drets humans des d'una perspectiva de gènere. Suposa, per tant, partir dels drets humans, individuals i col·lectius com a marc de referència, i considerar el fet de respectar-los, protegir-los i garantir-los com un fonament i com una eina de les polítiques i les intervencions.

Posant especial èmfasi en les interseccionalitats, es mostra com les desigualtats de gènere que viuen les dones s'entrecreuen amb altres formes de discriminació per raó de sexe, edat, nacionalitat, ètnia, origen, classe social, discapacitat o opció sexual, entre d'altres. Aquestes discriminacions múltiples agreugen i empitjoren l'exercici ple dels seus drets humans.

Reconeixement i respecte a la diversitat

Garantir el respecte a la pluralitat d'orientacions sexuals, identitats de gènere i expressions de gènere de totes les víctimes, ja siguin majors o menors d'edat, en totes les actuacions que es duguin a terme en l'aplicació d'aquest Pla, amb la finalitat de procurar un bon tracte a les persones i evitar actituds i comportaments LGTBI fòbics.

Eixos, objectius específics i accions del Pla

El Pla Autonòmic per a la Lluita contra el Tràfic de Dones i Nines amb Fins d'Explotació Sexual i l'Abordatge de la Prostitució a les Illes Balears s'estructura en **quatre eixos d'actuació, dotze objectius i seixanta accions**.

Eix 1. Sensibilització, prevenció i detecció

Objectiu 1. Sensibilitzar i visibilitzar.

Objectiu 2. Capacitar les professionals i els professionals per dur a terme tasques de prevenció i detecció.

Objectiu 3. Reforçar els mecanismes de prevenció i detecció.

Objectiu 4. Aprofundir en la diagnosi de la situació.

Eix 2. Anàlisi i millora del coneixement i la intervenció

Objectiu 5. Afavorir la millora del coneixement per mitjà de la recerca i de la difusió dels resultats.

Objectiu 6. Proporcionar formació a les professionals i els professionals competents en la matèria per millorar la intervenció.

Objectiu 7. Dissenyar i implementar eines per millorar la intervenció.

Objectiu 8. Fomentar l'intercanvi i la difusió de bones pràctiques.

Eix 3. Resposta interinstitucional: coordinació i treball en xarxa

Objectiu 9. Millorar la informació estadística.

Objectiu 10. Fomentar la creació de mecanismes de coordinació per atendre les víctimes i consolidar els ja establerts.

Eix 4. Atenció integral

Objectiu 11. Garantir recursos i drets per a l'atenció integral de les víctimes i facilitar-hi l'accés, per mitjà de la consolidació, la millora i la creació de recursos.

Objectiu 12. Impulsar, reforçar i crear projectes per a la inserció sociolaboral i l'accés a l'habitatge.

EIX 1. SENSIBILITZACIÓ, PREVENCIÓ I DETECCIÓ

Objectiu 1: Sensibilitzar i visibilitzar

1. Campanya informativa del Govern balear, en col·laboració amb els consells i els municipis i adreçada a la societat en general, sobre el tràfic de dones amb fins d'exploració sexual.
2. Disseny i realització de campanyes de sensibilització i conscienciació que tinguin com a objectiu la desmitificació i la desconstrucció dels estereotips, mites i estigmes envers la prostitució, dirigides als prostituïdors.
3. Disseny i realització de campanyes de sensibilització que tinguin com a objectiu la desmitificació i desconstrucció dels estereotips, mites i estigmes envers la prostitució dirigides a la societat.
4. Impartició de tallers informatius i de sensibilització sobre la prostitució i el TDNES entre la població general, especialment entre la població juvenil, incidint en la masculina, per mitjà de canals de comunicació accessibles per a la població destinatària, com les xarxes socials.
5. Promoció i suport a la realització d'accions emmarcades en la commemoració del Dia Internacional contra l'Explotació Sexual i el Tràfic de Persones.
6. Revisió i reedició de la guia *Reflexions i recomanacions. Bones pràctiques informatives sobre prostitució*, editada per l'Institut Balear de la Dona i el GEPIB i dirigida als mitjans de comunicació, en relació amb el tractament de la prostitució i el TDNES.
7. Finançament per promoure la creació d'accions de prevenció i sensibilització d'àmbit local, dirigides a ajuntaments, mancomunitats i consells insulars, i per donar-hi suport.
8. Disseny i realització d'una campanya de sensibilització dirigida als turistes i les turistes que visiten la comunitat.
9. Impuls de mesures orientades a eliminar la publicitat de prostitució i comerç sexual de qualsevol mitjà informatiu.
10. Foment i promoció del suport institucional i econòmic a accions d'informació i de sensibilització sobre el TDNES fetes als països d'origen de les víctimes del tràfic d'éssers humans per a l'exploració sexual.

Objectiu 2. Capacitar les professionals i els professionals per dur a terme tasques de prevenció i detecció

11. Disseny i realització de jornades i cursos, amb la finalitat de millorar la sensibilització i la capacitat professional, adreçats a institucions, entitats i organismes, prioritàriament els que tinguin relació amb la salut, l'educació, el treball amb migrants i els serveis socials.
12. Formació específica sobre conceptes bàsics relatius al TDNES i la prostitució i sobre conceptes relatius a indicadors dirigida a professionals de diversos àmbits que puguin detectar possibles víctimes.
13. Formació i informació per a la sensibilització en matèria de TDNES i prostitució per a professionals dels mitjans de comunicació (ràdio, televisió i premsa escrita), amb la finalitat de promoure un enfocament adequat de la problemàtica, bones pràctiques comunicatives i el respecte vers aquesta problemàtica.
14. Formació específica i de sensibilització en matèria de prostitució, TDNES, articulació del Protocol autonòmic i eines de detecció de víctimes, per a la capacitat dels professionals i les professionals de l'àmbit sanitari de les Illes Balears.

Objectiu 3. Reforçar els mecanismes de prevenció i detecció

15. Ampliació, edició i distribució de la guia d'índexs de TDNES per a tots els professionals i les professionals implicats en la lluita contra el TDNES.
16. Reforç de la formació en educació afectiva i sexual, «Amb tots els sentits», ja iniciada, perquè pugui ser implementada a tots els centres educatius.
17. Incorporació de continguts sobre TDNES i prostitució a la formació afectiva i sexual que es fa a secundària i batxiller i als cicles formatius.

Objectiu 4. Aprofundir en la diagnosi de la situació

18. Disseny i implementació d'una diagnosi acurada sobre la prostitució i el TDNES a les Illes Balears.

EIX 2. ANÀLISI I MILLORA DEL CONEIXEMENT I LA INTERVENCIÓ

Objectiu 5. Afavorir la millora del coneixement per mitjà de la recerca i de la difusió dels resultats

19. Elaboració d'un estudi i una anàlisi sobre els perfils de les víctimes, i els mètodes i les característiques dels grups criminals relacionats amb el TDNES a l'àmbit de la comunitat autònoma.
20. Disseny i realització d'un estudi sobre les necessitats de les víctimes del tràfic d'éssers humans amb fins d'exploració sexual ateses.
21. Organització d'un congrés biennal sobre la prostitució i el TDNES a fi de continuar la tasca feta pel Grup d'Estudis de la Prostitució a les Illes Balears (GEPiB).
22. Elaboració d'un estudi específic sobre la percepció juvenil de la prostitució i les formes de contacte i relació amb la prostitució en l'àmbit de la Comunitat Autònoma.
23. Elaboració d'un estudi per tal de conèixer el perfil dels prostituïdors a les Illes Balears.

24. Elaboració d'un estudi específic sobre l'ús de la pornografia i els efectes que té en la salut afectiva i sexual de la joventut de les Illes Balears.

Objectiu 6. Proporcionar formació a les professionals i els professionals competents en la matèria per millorar la intervenció

- 25. Formació específica sobre l'aplicació del Protocol autonòmic per a la lluita contra el tràfic de dones per a l'exploració sexual i l'atenció a la prostitució de les Illes Balears, adreçada a totes les persones, entitats i institucions implicades en la detecció, l'atenció i el suport a les víctimes.
- 26. Disseny i implementació d'un pla de formació específica i especialitzada en matèria de prostitució i tràfic d'éssers humans, dirigit a professionals del sector social, sanitari, educatiu, jurídic, policial i administratiu de les diferents institucions i administracions implicades directament en la lluita contra el TDNES i en la intervenció en aquesta problemàtica.
- 27. Accions formatives dirigides a l'especialització de professionals de les institucions i les entitats que treballen directament amb víctimes.
- 28. Disseny i impartició de formació per als serveis específics que atenen les víctimes que pateixen violència masclista sobre tècniques i estratègies d'atenció psicològica i social i de realització d'entrevistes.
- 29. Confecció d'un programa de formació específica i especialitzada sobre explotació sexual infantil adreçat a totes les institucions i entitats que treballin directament amb menors (especialment en l'àmbit social, sanitari, d'educació i del lleure).

Objectiu 7. Dissenyar i implementar eines per millorar la intervenció

- 30. Disseny d'un instrument que ajudi els professionals i les professionals a valorar el risc i a determinar les actuacions que s'han de dur a terme.
- 31. Elaboració d'un model d'entrevista unificada per a les víctimes del TDNES dissenyat amb la col·laboració de les entitats especialitzades i les institucions implicades en la lluita contra el TDNES.
- 32. Revisió i anàlisi de les propostes de millora que resultin de les revisions establertes en el Protocol autonòmic.
- 33. Disseny dels procediments i dels criteris per a l'atenció psicològica especialitzada de les víctimes de TDNES i les dones en situació de prostitució.

Objectiu 8. Fomentar l'intercanvi i la difusió de bones pràctiques

- 34. Recopilació de bones pràctiques en matèria de coordinació, amb les experiències acumulades durant els darrers anys per la XADPEP, el GEPIB i la MAPCAL, i de propostes de millora.
- 35. Recopilació i anàlisi del registre estadístic de les denúncies i els casos referents al TDNES investigats, identificats i sancionats a la Comunitat Autònoma.
- 36. Recopilació de bones pràctiques en els processos penals amb víctimes del TDNES.
- 37. Creació d'un espai virtual per intercanviar informació sobre el TDNES i la prostitució per recollir bones pràctiques relatives a l'assistència i la protecció de les víctimes.
- 38. Creació d'una mesa de coordinació de bones pràctiques en la lluita contra el tràfic de dones i nines per a l'exploració sexual.

EIX 3. RESPOSTA INTERINSTITUCIONAL: COORDINACIÓ I TREBALL EN XARXA

Objectiu 9. Millorar la informació estadística

- 39. Creació d'una base de dades comuna entre les entitats que atenen la realitat de la prostitució i el TDNES a les Illes Balears.
- 40. Creació d'un sistema estadístic i d'indicadors que reculli les violències masclistes que pateixen les dones en situació de prostitució.

Objectiu 10. Fomentar la creació de mecanismes de coordinació per atendre les víctimes i consolidar els que estan establerts

- 41. Impuls i suport institucional a les comissions de coordinació previstes al Protocol autonòmic per a la lluita contra el TDNES i l'atenció de la prostitució a les Illes Balears.
- 42. Suport per crear, consolidar i impulsar les meses de coordinació i les iniciatives de sensibilització i formació que promoguin.
- 43. Creació dels mecanismes necessaris per intercanviar estratègies metodològiques d'intervenció i de coordinació entre els cossos judicials, les forces de seguretat de l'Estat i les entitats que treballen en aquest àmbit, a fi de consolidar-les, tal com es preveu en el Protocol autonòmic.
- 44. Impuls i suport a la coordinació entre els serveis especialitzats i els serveis socials municipals per augmentar-ne la detecció i garantir l'accés a les seves prestacions.
- 45. Creació i manteniment d'un mitjà d'informació en línia sobre la normativa actualitzada i les accions dirigides a la sensibilització i la promoció de la lluita contra el TDNES i l'atenció a la prostitució.
- 46. Constitució d'una mesa específica de mitjans de comunicació (digitals i impresos) amb la finalitat d'eliminar els anuncis de prostitució, i potenciar cursos de formació per a les redaccions dels mitjans de comunicació per tal de fomentar la igualtat i evitar informacions que puguin atemptar contra la dignitat de les dones, banalitzin la violència cap a elles o hi incitin.

EIX 4. ATENCIÓ INTEGRAL

Objectiu 11. Garantir recursos i drets per a l'atenció integral de les víctimes i facilitar-hi l'accés, per mitjà de la consolidació, la millora i la creació de recursos

- 47. Ampliació i especialització del servei d'acompanyament i atenció social de l'Institut Balear de la Dona, i millora d'aquest a través de formació específica, per tal de complir el Protocol autonòmic.
- 48. Ampliació del servei de teletraducció de l'Institut Balear de la Dona per assegurar que hi puguin accedir tots els serveis, entitats i institucions implicats en la identificació de casos de TDNES.
- 49. Ampliació de places d'acollida per a víctimes de TDNES i dones en situació de prostitució.
- 50. Disseny i desenvolupament del projecte de suport integral i coordinació suprainsular per accedir a les places d'acollida per a les víctimes de TDNES i les dones en situació de prostitució.
- 51. Realització de campanyes informatives dirigides a les dones en situació de prostitució sobre els drets i els recursos que tenen a l'abast.

52. Reforç dels programes d'atenció psicològica especialitzada, tant per a menors víctimes d'exploració sexual, com per a dones víctimes i, si escau, les seves famílies.
53. Línies de finançament dirigides a reforçar els serveis de les institucions especialitzades en l'atenció de víctimes del TDNES i l'atenció de la prostitució, en el marc de l'elaboració o la consolidació de projectes socioeducatius, sociolaborals i/o sociosanitaris que s'adrecin a l'atenció integral de les destinatàries del Pla i del Protocol autonòmic, especialment perquè aquests serveis es puguin oferir a Menorca i Eivissa.
54. Elaboració i actualització periòdica de material informatiu sobre els drets i recursos adreçats a les víctimes, accessible en diversos idiomes i disponible als principals serveis especialitzats, així com a les dependències policials i judicials i als principals llocs on puguin ser detectades les víctimes.
55. Disseny de material informatiu en format digital i imprès, consensuat amb les parts que intervenen en el procés, adaptat i comprensible, per millorar la informació proporcionada a les víctimes del TDNES sobre el dret a accedir a la justícia gratuïta i el dret a sol·licitar asil, així com els procediments que s'han de seguir.

Objectiu 12. Impulsar, reforçar i crear projectes per a la inserció sociolaboral i l'accés a l'habitatge

56. Dotació pressupostària al Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB) per incloure les víctimes de TDNES i en situació de prostitució com a destinatàries dels seus serveis, i creació de nous projectes específics.
57. Finançament per a les institucions i entitats especialitzades que atenen les víctimes de TDNES i les dones en situació de prostitució per dissenyar i implantar itineraris integrals de recuperació psicològica i d'inserció sociolaboral.
58. Finançament dirigit a dissenyar i implantar projectes de capacitació i orientació laboral per a les víctimes del TDNES i les dones en situació de prostitució que estan en situació irregular.
59. Dotació pressupostària per impulsar la creació d'empreses d'inserció sociolaboral, amb l'objectiu de consolidar els processos i les oportunitats de les víctimes.
60. Inclusió de les víctimes en els programes que es desenvolupin per ajudar a accedir a l'habitatge a les Illes Balears destinats a víctimes de violències masculines.

**VI.
COORDINACIÓ,
SEGUIMENT
I AVALUACIÓ**

VI. COORDINACIÓ, SEGUIMENT I AVALUACIÓ

Vigència i àmbit d'aplicació del Pla Autonòmic

El Pla Autonòmic serà d'aplicació a tota la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i tindrà una vigència de 4 anys (2019-2022).

Coordinació del Pla Autonòmic

Una comissió interinstitucional, en què participarà una persona representant de cada institució i organització implicades en la lluita contra el TDNES, coordinarà el Pla, en farà un seguiment i l'avaluarà.

Aquesta comissió, que liderarà i coordinarà l'Institut Balear de la Dona, s'encarregarà d'organitzar l'aplicació del Pla mitjançant les accions que es desenvolupin, de recollir i d'analitzar la informació que aportin anualment les entitats i les organitzacions implicades, i de redactar un informe anual de l'estat del Pla. La comissió interinstitucional es reunirà de forma ordinària anualment.

Seguiment i avaluació del Pla Autonòmic

L'Institut Balear de la Dona liderarà l'avaluació del Pla Autonòmic, la qual cosa farà en coordinació amb la resta d'entitats i d'organitzacions implicades. Aquesta avaluació estarà orientada a analitzar i comprovar l'impacte de les mesures que s'hagin duit a terme sobre la població diana.

També correspon a l'Institut Balear de la Dona definir i homogeneïtzar, de forma compartida amb els integrants, les eines de recollida d'informació que les institucions i les organitzacions utilitzaran per aportar les dades d'anàlisi i seguiment. Així, haurà de definir quina informació cal recollir i com es recollirà; haurà d'establir el protocol de recollida de la informació, i haurà d'indicar quines seran les persones informants i com s'analitzaran les dades rebudes.

Tota la informació recollida haurà de ser compartida entre les persones participants, per tal de fomentar la participació i la implicació d'aquestes en el projecte. Els resultats obtinguts de l'avaluació hauran de ser igualment divulgats per tal de donar un sentit pràctic a la informació analitzada.

L'Institut Balear de la Dona coordinarà la preparació d'un informe anual amb tota la informació relacionada amb les accions que s'hagin fet i que estiguin emmarcades en els eixos d'aquest Pla. En l'informe, hi han d'aparèixer els progressos en la implementació de les accions del Pla, les debilitats i les fortaleces de les institucions i les entitats participants, i l'impacte que han tingut, a més de les línies dels eixos que presenten més debilitats i els mecanismes de correcció.

A la reunió de la comissió interinstitucional es presentarà l'informe anual, s'exposaran els avanços i les dificultats que s'hagin trobat a l'hora d'aplicar aquest Pla i es recolliran les propostes de millora.

**VII.
INSTITUCIONS,
ENTITATS I ORGANISMES
PARTICIPANTS**

VII. INSTITUCIONS, ENTITATS I ORGANISMES PARTICIPANTS

L'Institut Balear de la Dona assumeix la competència de vetlar pel compliment i el seguiment d'aquest Pla amb la participació de les diferents conselleries implicades.

Les **conselleries** que han participat en l'elaboració del Pla i que són corresponsables d'implantar-lo són:

- Conselleria de Presidència
- Conselleria d'Innovació, Recerca i Turisme
- Conselleria de Serveis Socials i Cooperació
- Conselleria de Salut
- Conselleria de Treball, Comerç i Indústria. Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB)

La **resta d'administracions** participants que no són d'àmbit autonòmic i que hi han participat en el marc de les seves competències són:

- Delegació del Govern a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears
- Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears
- Fiscalia de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears
- Forces i cossos de seguretat de l'Estat: Policia Nacional i Guàrdia Civil
- Consell Insular de Mallorca
- Consell Insular de Menorca
- Consell Insular de Eivissa
- Consell Insular de Formentera
- Ajuntament de Calvià
- Ajuntament d'Eivissa
- Ajuntament de Palma
- Ajuntament de Sant Antoni de Portmany

Entitats d'atenció directa:

- Casal Petit - Pis Lausana (Oblates)
- Fundación Solidaridad Amaranta
- Creu Roja
- Metges del Món Balears

Altres institucions i organismes implicats:

- Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de les Illes Balears
- Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears (FELIB)
- Col·legi Oficial de Psicologia de les Illes Balears (COPIB)
- Universitat de les Illes Balears
- Il·lustre Col·legi d'Advocats de les Illes Balears

VIII. PRESSUPOST

VIII. PRESSUPOST

El Pla Autonòmic tindrà una partida pressupostària de 2.850.000 euros. A cada eix i a cada un dels anys d'implementació del Pla, s'hi destinaran les partides següents:

EIXOS / ANYS PRESSUPOSTARIS		2019	2020	2021	2022	Total
Eix 1	SENSIBILITZACIÓ, PREVENCIÓ I DETECCIÓ	100.000 €	100.000 €	100.000 €	90.000 €	390.000 €
Eix 2	ANÀLISI I MILLORA DEL CONEIXEMENT I LA INTERVENCIÓ	80.000 €	80.000 €	30.000 €	30.000 €	220.000 €
Eix 3	RESPOSTA INTERINSTITUCIONAL: COORDINACIÓ I TREBALL EN XARXA	45.000 €	35.000 €	30.000 €	30.000 €	140.000 €
Eix 4	ATENCIÓ INTEGRAL	625.000 €	625.000 €	425.000 €	425.000 €	2.100.000 €
TOTAL PRESSUPOST						2.850.000 €

IX. BIBLIOGRAFIA

IX. BIBLIOGRAFIA

Estudi sobre l'oferta deslocalitzada de serveis sexuals. Ocultació i pràctiques de risc. Ajuntament de Calvià, Universitat de les Illes Balears, 2018.

MARTOS NÚÑEZ, J. «El delito de la trata de seres humanos: análisis del artículo 177 bis del Código Penal». A: *Estudios Penales y Criminológicos*, vol. XXXII. 2012.

Asociación de Promoción de Servicios Sociales. (ed.) *Explotación sexual de mujeres. Investigación sobre prostitución y trata de mujeres.* Madrid: 2013.

Global Estimates of Modern Slavery: Forced Labour and Forced Marriage. Ginebra: International Labour Office, 2017.

ANDREU, R.; CARMONA, M.A. «La trata de seres humanos con fines de explotación sexual: una forma de violencia de género». *Dilemata*, núm. 24. 2017.

MILANO, V. «Protección de las víctimas de trata con fines de explotación sexual: Estándares internacionales en materia de enfoque de derechos humanos y retos relativos a su aplicación en España». *Revista Electrónica de Estudios Internacionales*. 10.17103/reei.32.05. 2016.

La trata de seres humanos en España: víctimas invisibles. Madrid: Defensor del Pueblo, 2012.

Manual para la lucha contra la trata de personas. Programa Mundial contra la Trata de Personas. Nova York: Naciones Unidas, 2007.

Memòries dels anys 2016 i 2017 de Casal Petit - Germanes Oblates.

MENESES, C. et al. *Apoyando a las víctimas de Trata. Las necesidades de las mujeres víctimas de trata con fines de explotación sexual desde la perspectiva de las entidades especializadas y profesionales involucrados.*

Propuesta a la sensibilización de la Trata. Madrid: Delegació del Govern per a la Violència de Gènere, Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, 2015.

Plan integral de lucha contra la trata de mujeres y niñas con fines de explotación sexual. Madrid: Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, 2015.

Protocolo de coordinación y actuación con mujeres y niñas víctimas de trata con fines de explotación sexual. Gobierno de Navarra, Instituto Navarro para la Igualdad, 2016.

Protocolo para prevenir, reprimir y sancionar la trata de personas especialmente mujeres y niños, que complementa la Convención de las Naciones Unidas contra la Delincuencia Organizada Transnacional. Nova York: Organització de les Nacions Unides contra la Delinqüència Organitzada Transnacional, 2000.

SUÁREZ, Á.; PÉREZ, S. «Clientes de prostitución en Galicia: perfiles y narrativas discursivas». *Praxis Sociológica*, núm. 13, 2009.

Trafficking in Human Beings. EUROSTAT, 2016.

Trata de seres humanos en España. Balance estadístico. Centre d'Intel·ligència contra el Terrorisme i el Crim Organitzat, Ministeri de l'Interior, 2017.

Principios y directrices recomendados sobre Derechos Humanos y trata de personas. Nova York: Oficina de l'Alt Comissionat, Nacions Unides, 2010.

Global report on trafficking in persons 2016. Viena: Oficina de les Nacions Unides contra les Drogues i els Delictes (UNODC), 2016.

BALLESTER, L.; ORTE, C.; POZO, R.; RED JÓVENES E INCLUSIÓN. *Anuari de la joventut 2018. Nova pornografia i canvis en les relacions interpersonals. Balears front espanya*.

